

Themapreek Focus 0.5. ‘Verwachting’ Romeinen 15 vers 7-13. ‘Vol verwachting klopt ons hart’

Ds. Michiel Vastenhou, 8 december 2019

Gemeente van Jezus Christus,

Vol verwachting klopt ons hart. Waar denk je dan als eerste aan? De kans is groot dat er heel wat onder ons zijn die haast ongemerkt aan het Sinterklaasfeest denken. Uit dat liedje: ‘Zie de maan schijnt door de bomen. Makers, staakt uw wild geraas. Het heerlijk avondje is gekomen, ’t avondje van Sinterklaas. Vol verwachting klopt ons hart, wie de koek krijgt, wie de gard.’ Vanmorgen gaat het niet over Sinterklaas. En het gaat niet over de verwachting van het krijgen van een bonte harlekijn, of, in de nieuwe versie, een mooie nieuwe trein. Daar heeft de afgelopen week ons hart weer voldoende voor geklopt. Na Black Friday, Cyber Monday, Sinterklaasavond en wat voor op onze hier-en-nu-verlangens gerichte feestdagen dan ook.

Wat een vreugde dat het heerlijke ochtendje weer is gekomen. Dat ochtendje van onze God. Die heerlijke ruimte, dat overbekende tijdslot in je agenda. De enige die je standaard in je digitale agenda op ‘wekelijks herhalen’ kunt zetten. Zondagmorgen half tien. Tot elf uur. Vaste prik. Tijd voor God. In zijn gemeente. Daar waar het over God gaat. Sterker nog: daar waar het komen kan tot een ontmoeting met de Heer van de hemel en de aarde. Wow!

Vol verwachting klopt ons hart. Als er érgens een plek is, waar die woorden tot hun recht komen, dan wel hier.

Zo. De toon is gezet. En grote kans dat u, dat jij nu al bent afgehaakt. Nou, als de dominee zo begint, dan weet ik het wel. Dat wordt een preek die over m’n hoofd heengaat. Dat gepraat over verwachting en hoop. Zweverig. Veel te grote woorden. Veel te hoog gegrepen. Mooi dat hij daar blijkbaar blij van wordt, maar ik trek dat niet.

Nou, gemeente, prijs je gelukkig vanmorgen als je zo denkt. Want ik trek dat ook niet. Vol verwachting klopt ons hart. Klopte je hart vanmorgen vol verwachting? Omdat je wist dat om half tien die kerkdienst begon? Had je ook zo’n zin om te komen? Weet je: ik niet. Ik heb er vanmorgen als een berg tegenop gezien. En eerlijk is eerlijk: dat heb ik niet zo vaak. Nu wel. En het is al dagen zo. Ik had ook geen idee of ik wel een preek op papier zou krijgen. En wat ik dan zou moeten zeggen. Omdat het over verwachting moest gaan. Over hoop. En ik zal ook vertellen waarom ik er tegenop zag. Dat kwam door een verhaal dat ik deze week hoorde. In een gemeente hadden ze recent een

avondmaalszondag. Je zou zeggen: prachtig! De Maaltijd die Jezus zelf heeft ingesteld, wordt gevierd. Hij, onze Heiland, leek het verstandig dat zijn kerk met regelmaat brood zou breken, en wijn zou drinken. Om aan Hem te denken. Om samen gemeente te zijn. En om alvast een voorproefje te krijgen van Gods toekomst. Nou, het leek Jezus wel een goed idee. En de kerk heeft ook alle eeuwen door vormen gezocht om aan deze opdracht gehoor te geven. Zo ook die gemeente. Helaas liet een behoorlijk deel van de gemeente die zondag verstek gaan. Aan de tafel. In de dienst. Een gemeentelid had zelfs gezegd: 'Is het zondag Avondmaal? O, dan kom ik niet. Dan slaap ik liever uit...'

Wow. Als ik dat als dominee zou horen, zou ik het serieus niet droog houden. Dat raakt me! Juist als het gaat om zo'n centraal Bijbels woord als verwachting. Waar juist het Avondmaal vol van is! Jezus geeft een doorkijkje op het leven in Gods Koninkrijk. Middenin een vaak complexe en ingewikkelde wereld. Tja, als je dan liever uitslaapt... Wat moet je dan zeggen?

Tegelijk dacht ik aan de Avondmaalsviering vorige week hier in de kerk. Hoe fijn het was om de Heer te loven. Die gedachten wonnen het uiteindelijk van mijn gesomber. Ik was God er gisterenavond dankbaar voor. En toch bleef ik opzien tegen de dienst. Want ja, het klopt. Vol verwachting klopt ons hart, dat zijn en blijven grote woorden. Als een jas die ons te groot is.

Vanmorgen lazen we twee teksten die gaan over verwachting. Van God! Een profetische vergezicht uit Jesaja. En een stuk uit een brief dat je zo op muziek kunt zetten. Maar ik moest bij het thema 'verwachting' veel meer denken aan een ander lied. Ik kreeg het moeilijk uit mijn hoofd. Een liedje van City to City, uit 1999. Tijdje terug dus. Maar laten we even luisteren.

De weg die voor ons ligt, is leeg.
Hij is geplaveid met kilometers van het onbekende.
Wat je bestemming ook lijkt te zijn,
neem het leven zoals het komt, neem het leven zoals het is.

De weg die voor ons ligt, geeft nooit een belofte prijs.
De weg die voor ons ligt, is een snelweg,
of een doodlopende weg. Een doodlopende weg.

De weg die voor ons ligt, geeft nooit een belofte prijs.
De weg die voor ons ligt, is een snelweg, of een doodlopende weg.
De weg die voor ons ligt, geeft nooit antwoord op je vragen.
En niets is zeker onderweg, zelfs niet de dag van morgen,
met kilometers van het onbekende voor je.

De weg die voor ons ligt, is leeg.
Hij is geplaveid met kilometers van het onbekende.
Wat je bestemming ook lijkt te zijn,
neem het leven zoals het komt, neem het leven zoals het is.

The road ahead is empty. De weg die voor ons ligt, is leeg.
Vol verwachting klopt ons hart? Ik dacht het niet, gemeente. Niet in dit liedje.
Dit heet leegte. Elk perspectief op de toekomst ontbreekt. Niets is zeker onderweg... Dat lijkt toch geen erg aantrekkelijke manier om in het leven te staan. Maar: het liedje werd een hit, en stond 28 weken in de Nederlandse top-40. En zelfs een maand lang op nummer 1. En het had ook vorig jaar weer een plekje ergens in de Top-2000.
Blijkbaar geeft dit liedje de levenshouding van heel veel medelanders om ons heen vrij aardig weer. Hun blik reikt niet verder dan de dag die ze beleven. En dan hebben we het niet over mensen die moeite genoeg hebben om iedere dag de eindjes aan elkaar te knopen. Die hebben inderdaad hun handen vol aan iedere dag op zich.
Maar veel medelanders hoeven zich in materiële zin geen zorgen voor morgen te maken. En vooral bij hen stuit je vaak op een gebrek aan een toekomstperspectief. Zo herkenbaar... Wij zijn hier-en-nu-mensen van huis uit. Door en door gesecculariseerd. Verslingerd aan het hier en nu. En juist daarom vinden we, ook in de kerk, een woord als verwachting, als hoop, een ingewikkeld woord. Want dat is een woord dat ons verder laat kijken dan de waan van de dag. Dan wat hier en nu belangrijk is, of belangrijk is gemaakt.
Een tijdje terug hadden we het over het kernwoord 'verlangen'. Over dat armpje drukken om je hart. En dat secularisatie veel dieper gaat dan afnemend kerkbezoek. Dat wij buiten maar zeker weten ook in de kerk gesecculariseerd leven als ons Godsverlangen wordt overschaduwed door andere verlangens, die hun vervulling zoeken in het hier en nu. Hier-en-nu-mensen als wij zijn, hebben we moeite met verwachten. Moeite met het verwachten van God.
En daarom is het ergens wel ironisch dat juist dat Sinterklaasliedje in ons hoofd blijft zitten aan het begin van Advent. Vol verwachting klopt ons hart... Over dat verlangen naar een bonte harlekijn, een nieuwe trein of wat voor moois dan ook. Ironisch.
Maar dat niet alleen! Het is ook een kans, gemeente! Een kans die we vanmorgen met beide handen pakken moeten. Ik net zo hard als u en jij. Een kans om ons hart weer opnieuw, of misschien zelfs wel voor het allereerst in je leven, werkelijk te laten kloppen, vol verwachting, voor God.
Want hoewel ik het moeilijk vond om vanmorgen hierheen te komen, en jij dat misschien ook wel had, zijn we er wel. Misschien was je er vorige week niet. Toen we Avondmaal vierden. Gewoon daarom niet, of om een andere reden

niet. En dacht je: laat ik nu dan maar weer gaan. Misschien was je er vorige week juist wel, maar had je een pittige week, en was de verleiding om vanmorgen in bed te blijven erg groot. Toch ben je er. En natuurlijk zou het mooi zijn als je er veel van verwacht vanmorgen! Terecht! Maar best kans dat de werkelijkheid totaal anders is.

Maar hé! Weet u, weet jij, het draait in de kerk Godzijdank niet om ons. En dat is heerlijk! Dat is een cadeautje uit de hemel. Heerlijk ontzuiverend ook. En superbevrijdend. Het draait niet om u hier. En of u wel aan uw liturgische en preekinhoudelijke trekken komt in de dienst. En ook niet om jou, of je het allemaal wel een beetje te pruimen vindt in de kerk. Het draait hier niet om mij. Want de kerk is geen plek voor dominees om eens lekker te shinen in de spotlights. Tuurlijk niet!

Hier draait het om God. Hier is het een oefenplek. Voor hier-en-nu-mensen, die moeite hebben met verwachting. Hier oefenen we in hoop. Hier oefenen we ons een levenshouding in die dwars ingaat tegen die melodramatische liedtekst van City to City. Een liedtekst, die ons zo gemakkelijk in het heidense gehoor ligt.

Want reken maar dat we diep van binnen knap onzeker kunnen zijn. Omdat we werkelijk geen benul hebben van wat er voor ons ligt op de weg.

Onzeker over de wereldwijde klimaatproblematiek en de opwarming van de aarde. Ook de angst voor terrorisme blijft onverminderd groot. Zou Nederland ooit aan de beurt zijn? Militaire en politieke conflicten zorgen voor onzekerheid. Vooral het Midden-Oosten lijkt een kruidvat dat op ontploffen staat. Op economisch gebied zijn we onzeker: Hoe zou het gaan met mijn koopkracht? En met m'n jarenlang opgespaarde pensioen als ik klaar ben met werken? En met de huizenprijs als ik straks klaar ben met studeren? Talloze mogelijke bronnen van onzekerheid en ongerustheid. Zoals dat liedje zingt: de weg die voor je ligt, belooft je niks.

En als je mensen dan vraagt of ze verwachten dat dingen spoedig beter of veiliger zullen worden, dan komen ze meestal niet verder dan: 'Ik zie het wel. Ik hoop het maar. Pluk de dag. Want wie weet hoe de dag van morgen eruit zal zien?'

Gemeente, hoe is het met uw verwachtingspatroon? Hoe zie jij de weg voor je liggen? Leeg? Onbekend? Een snelweg waarop je maar voortjakkert? Een doodlopende weg? Misschien deelt u wel veel van de onzekerheid waarover ik het net had. En het is ook heel goed denkbaar dat u in uw eigen leven tegen zaken bent aangelopen die u de hoop hebben doen vergaan. Ziekte. Problemen en zorgen in relaties. Zorgen op het werk, of in je studie.

Het is goed denkbaar dat u in uw geloofsleven onzekere tijden beleeft. Vragen bij het handelen van God in je leven. Is Hij er wel? Je ervaart zo weinig van hem. Of vragen bij uw eigen staan in het geloof. Je bakt er zo weinig van. Twijfelt zoveel. En het is zo lauw in de relatie met God. Er zit zo weinig vuur in. Zo weinig van de Geest.

Ook de situatie in de kerk kan onzeker maken. Waar moet het heen met de gemeente? Krimp is aan de orde. Een fors gat in de begroting. Vergrijzing. Gemeente, wat denkt u? Wordt het nog wat? Of denk je: 'Ik zie het wel. Ik hoop het maar.'

Nou, laat het dan in elk geval Bijbelse hoop zijn! Want dat is hoop die echt leven doet. Die je hart vol verwachting doet kloppen. Romeinen 15 zindert ervan. **We kijken mee.**

Paulus vat aan het eind van zijn brief samen wat hij tot nu toe heeft geschreven. We gaan vanmorgen niet te diep in op wat er nu precies speelde in de gemeente van Rome. Maar duidelijk is dat er spanningen waren onderling. Want de oproep in vers 7 is om elkaar te aanvaarden. Paulus doelt op de scheidslijn die er liep tussen christenen die een Joodse achtergrond hadden, en christenen die een heidense achtergrond hadden. De Romeinenbrief is te lezen als een groot pleidooi voor eenheid tussen Jood en heiden, in de kerk, in de ene familie van Jezus. Over het thema van het elkaar aanvaarden is natuurlijk veel te zeggen. Maar niet nu. Nu gaat het mij vooral over het lied, want dat is het, dat Paulus gaat zingen vanaf vers 8. Dat zo heerlijk contrasteert met The road ahead is empty. Vers 7 brengt hem op de juiste toonhoogte, als hij uitroept: 'Aanvaard elkaar daarom zoals Christus u heeft aanvaard. Prijs God daarvoor!' Een uitroep van verwondering om Gods genade.

En op die toonhoogte gaat hij ook verder in vers 8: 'Ik bedoel dit: Christus is een dienaar van de Joden geworden.' Ja. Jezus Messias kwam allereerst tot de Joden. Dat staat als een paal boven water voor Paulus. Dat moest ook zo zijn. Hij geeft twee redenen.

'Allereerst, om hun te tonen dat God trouw is en om de beloften aan de aartsvaders te vervullen. Israël is het uitverkoren volk van de beloften. En God is zijn verbondsvolk niet vergeten. Toen niet. De Messias is gekomen. En het is zo gebleven. God vergeet niet wie hij heeft uitgekozen.

De tweede reden die Paulus geeft voor de komst van Jezus tot de Joden lezen we in vers 9: 'Maar hij is ook gekomen om de heidenen in staat te stellen God te loven. Dat deed God vanwege zijn barmhartigheid. Zijn ontferming. Dat is de kern van het evangelie zoals Paulus dat verkondigen mocht. Eerst de Jood, maar ook de Griek. Het evangelie is door de komst van Jezus, en door zijn overwinning op de Paasmorgen wereldwijd geworden. Het heil dat de God van

Israël wil geven, blijft niet beperkt tot Israël alleen, maar trekt cirkels de wereld in. Tot op de dag van vandaag.

Gemeente, dat is pure genade. Het is alleen vanwege de ontferming, de barmhartigheid van God. Want heidenen zoals wij zitten van huis uit echt niet te wachten op deze God. Maar Gods doel, zijn missie, is dat ook de heidenen Hem weer zullen loven. Niet hun eigen negoden, maar de God van Israël. De Heer. De Schepper en Redder van de hemel en de aarde. Dít boodschap mag Paulus brengen. En dat brengt hem steeds weer in vervoering. Die wereldwijde strekking van het heil brengt hem tot aanbidding.

Want dat het heil voor Jood én heiden is, heeft Paulus niet zelf bedacht. O nee. Hij vindt in de Schrift een solide basis. Hij citeert nu volop uit zowel de Wet, de Profeten als de Geschriften. De hele Bijbel. **Kijk maar mee.** Psalm 18:

‘Daarom zal ik u prijzen onder de heidenen, psalmzingen ter ere van uw naam.’ Een citaat uit de mond van een Jood. Zeker een Jood die niet in het beloofde land leefde, maar in de verstrooiing, kon zich hier heel wat bij voorstellen. Temidden van zijn ongelovige burens en collega’s mocht hij de Naam van zijn God grootmaken en prijzen. Deze tekst past Paulus toe op de nieuw ontstane situatie, waarin Joden zoals hijzelf uitgingen tot de volken om de Naam van God, en de Naam van diens Messias te bezingen onder de heidenen.

En dat vraagt om een reactie van de volken. Ook daarover spreekt de Bijbel al met vooruitziende blik. ‘Verheug u, heidenen, samen met zijn volk.’ Woorden uit Deuteronomium 32. En onze openingstekst: ‘Loof de Heer, alle heidenen; prijs hem, alle volken.’ De heidenen, de volken reageren op het heil dat hen ten deel valt. Ze aanbidden de Naam van God, die zich in ontferming tot hen wendt.

Daarover gaat het laatste citaat. **We zetten dat op het scherm.** Vers 12. Een citaat uit Jesaja 11. We lazen dat schitterende hoofdstuk over de telg uit het geslacht van Isaï. De Davidszoon. De Messias. Dat hoofdstuk dat ons een visioen geeft van de aarde zoals die er onder de regering van deze Heerser uit zal zien. De leeuw en het kalf zullen samen grazen. De wolf zal liggen naast het lam. En dat visioen eindigt met de woorden die Paulus citeert in vers 12: ‘Isaï zal een telg voortbrengen: hij die komt om over de heidenen te heersen; op hem zullen zij hun hoop vestigen.’

Letterlijk staat er dat die telg zal opstaan! Een geladen woord. Een woord wat macht uitdrukt. Maar ook een woord dat door gelovigen toen en nu gehoord mag worden als een verwijzing naar de Paasmorgen. De Messias is Jézus. Hij staat op. Hij verrijst. En zo wordt hij tot heerser over de heidenen. Zo wordt het heil van Israëls God wereldwijd. Heel fijntjes legt Paulus hier een verbinding vanuit deze oude tekst naar de morgen van Pasen. Hij laat er geen misverstand

over bestaan. Jezus is de Messias. Voor de Jood, dat allereerst. Maar ook voor de heidenen.

Op deze Messias mogen de heidenen hopen.

Heidenen die hopen. Gemeente, weet u hoe dat normaal gesproken gaat? Zoals we het eerder hoorden in die popsong. 'De weg die voor je ligt, geeft nooit antwoord op je vragen. Niets is zeker onderweg.'

Maar dat lied wordt genadig en heilzaam tegengesproken door dit lied van Paulus in Romeinen 15. Als een heiden er al het beste van hoopt, legt hij de grond van z'n hoop in de menselijke mogelijkheden. De kracht om jezelf als mens te ontplooien. Of stelt z'n vertrouwen op mensen. Leiders. Of op volken. Sterk. Alleen of samen. Of vertrouwt op ideeën en denkbeelden die succes lijken te garanderen. Weer anderen ontvluchten simpelweg de werkelijkheid. In afzondering en isolatie. Lichamelijk, als kluizenaar. Of mentaal, in drank en drugs. Even nergens meer aan denken. Even op die roze wolk.

Gemeente, vol van welke verwachting klopt ons hart? We gaan op Kerst aan. Paulus zingt: vol verwachting klopt mijn hart! 'Isaï zal een telg voortbrengen: hij die komt om over de heidenen te heersen; op hem zullen zij hun hoop vestigen.' Messias Jezus is de grond van zijn hoop.

En is die hoop van het kaliber: 'Nou, ik hoop er maar het beste van.' 'Eerst zien, dan geloven'. O nee. De hoop waar Paulus het over heeft, is gegrond in de God van Israël. En Israël had geleerd om heel anders over de hoop te spreken. Voor Israël lag de grond van de hoop in de belofte van God zelf. Het viel niet altijd mee. Om uit die hoop te leven. Die hoop, die een zekerheid uitstraalt, een vertrouwen op God dat door de omstandigheden van het leven niet altijd wordt bevestigd. Dan schamperden de heidenen om hen heen: 'Waar is nu jouw God? Hij vergeet jullie hoor!' En zittend aan de stromen van Babel was het heel wat moeilijker om God te ervaren in je leven dan wanneer je stond in de tempel van God. En als je God kort geleden nog ervaren had, dan werd je nog niet ongerust als je een tijdje niks van hem hoorde. Maar als het langer geleden was, dan kwam er hoe dan ook twijfel. Zou God nog ingrijpen? Zoals 'ie dat in het verleden ook had gedaan? Bij de uittocht? Bij de doortocht?

Hopen, ook al ligt alles overhoop.

Hopen, tegen de klippen op. Dat valt ons ook meestal niet mee. Geschamperd wordt er nog steeds wel. En God is lang niet altijd binnen handbereik. Maar als gemeente mogen we samenkomen. We komen samen als hier-en-nu-mensen, die moeite hebben met verwachting. Hier oefenen we in geloof, liefde en ook hoop. Als je daarin niet wilt oefenen, dan kun je inderdaad beter op je bed blijven liggen zondagmorgen. Maar als je denkt: groeien in geloof, hoop en liefde, dat kan ik goed gebruiken, dan zijn we hier op de goede plek.

Want hier klinken andere akkoorden dan de melancholie van Cityu to City. Hier bereikt Paulus in het laatste vers het slotakkoord van zijn lied. En Paulus weet uit ervaring hoe moeilijk het kan zijn om lief te hebben, om te geloven, om te hopen. En daarom wenst hij de lezers van zijn brief de zegen van God toe daarbij.

‘Moge God, die ons hoop geeft, u in het geloof geheel en al vervullen met vreugde en vrede, zodat uw hoop overvloedig zal zijn door de kracht van de heilige Geest.’

Met die zegen als een genadig geschenk voor onderweg, kunnen ook wij de week in. De weg die voor ons ligt, is niet leeg. Er is nog veel dat wij niet weten. Maar een doodlopende weg is het niet. Wij weten waarheen we op weg zijn. Dat is niet onzeker. Het gaat op het rijk van God aan. Het is een weg met een belofte! De toekomst ligt verankerd in het verleden. De Messias kwam. Hij stierf en Hij stond op. En Hij zal komen. Onderweg kunnen we nog veel obstakels tegenkomen. We zijn er nog niet. Maar we mogen leven met verwachting.

Dat Sinterklaasliedje kent een nieuwe versie. Daarin geen plaats meer voor koek en gard. Nee, de nieuwe tekst luidt: ‘Vol verwachting klopt ons hart. 't Grote feest gaat weer van start.’ Maar als kerk zingen wij: ‘Vol verwachting klopt ons hart. 't Grote feest gaat dán van start.’ Ik heb er nu al zin in! Amen.